

Klockan är 14, välkommen till dagens myndighetsgemensamma pressträff, med anledning av covid-19, senaste läget.

Deltagare är Johanna Sandwall, krisberedskapschef på Socialstyrelsen, Bitte Bråstad, chefsjurist på Folkhälsomyndigheten, Karin Tegmark-Wisell, avdelningschef på Folkhälsomyndigheten och Svante Werger, rådgivare på MSB.

Efter presentationen går det som vanligt att ställa frågor till hela gruppen, lämnar över till Karin Tegmark-Wisell.

-Tack så mycket, jag börjar med det epidemiologiska läget, hur det ser ut, detta är en bild med antal fall globalt varje vecka, varje stapel är antal fall globalt per vecka.

Så om ni ser är det 67 miljoner fall globalt, 1,5 miljoner avlidna.

Platån är alltså högt uppe, pandemin är omfattande, vissa länder har en lugnare situation, och andra med omfattande smittspridning i landet.

Närmare vår närhet geografiskt är detta motsvarande diagram med antal fall i EU, EEA och Storbritannien, vi ser i vår närregion en tendens till avklingning i antal fall per vecka, det är närmare 14,1 miljoner fall, cirka 349 000 avlidna i EU, EEA och Kungadömet Storbritannien, vi ser en minskad rapportering, men på europeisk nivå är det stora skillnader mellan olika länder, vi ska se närmare på det.

Det är också skillnad i ned- och uppgång, utöver det har det de senaste veckorna skett förändringar då man gått över till alternativa tester, det påverkar rapporteringen, där bedömning att alla som identifieras i snabbtesterna inte rapporteras, så det är ett stort antal fall, på europeisk nivå, exakt hur förändringarna ser ut är svårt att säga.

Här diagram med antal fall över tiden, vi har några olika europeiska länder, den feta linjen visar Sverige, början på kurvan är från september till december.

Sju dagars rullande medelvärde för antal fall per miljon invånare, som ni ser på de streckade linjerna representerar det olika europeiska länder, det har sett olika ut i antal fall och amplituden, också, med brant uppgång och brant nedgång och vice versa.

Vi får senare förstå vilka faktorer som spelar in, men det är en mängd, restriktioner, vilka grupper som vi ser smittspridning i, hur motståndet ser ut vad det gäller tidigare infektioner, och temperaturförändringar, det är mycket som påverkar.

Men många länder med tuffare restriktioner har en brantare nedgång kanske i kurvan.

Och rapportering har blivit svårare då fler olika tester införts i olika takt i olika länder.

Denna bild visar då antalet anmälda fall per 100 000 invånare, för 14 dagar, sammanlagt.

Data från vecka 47-48, något gammalt, men det är vad vi kan från europeiska smittskyddsmyndigheten, en öst- västligt gradient, med många fall från Österuropa, och variationer inom länderna.

Om vi går till Sverige och antalet rapporterade covid-19-fall med stapeldiagram här med antal fall per vecka, vi ser den branta uppgång under de senaste 1-2 månaderna, med särskilt brant uppgång kring vecka 46, med avmattning de senaste veckorna.

Ser ut att närma sig platåfas i Sverige, men precis som på de andra nivåerna döljer det sig variationer.

Vi ska se närmare på det, men vi har närmare 300 000 anmälda fall totalt i Sverige.

Det totala anmälda fall är på nationell nivå på 696 fall per 100 000.

Vi ser här per åldersgrupp och vecka.

Åldersgrupperna som representerar från 20 och upp till 50, nej, 59, representerar en grupper med större antal fall per 100 000 fall jämfört med äldre och yngre, från 0-19 år.

Bara kommentera vad det gäller 0-19 år har vi en gradient även inom den, med tydlig ökning per antal fall ju högre man kommer upp i den gruppen, så det är stora intervall som är ihopklumpade.

Men det visar att den yngre andelen av befolkningen, där ser vi störst antal fall per 100 000 invånare.

Ser vi på IVA-vårdade fall, igen stapeldiagram, de sista två veckorna har ljusare färger som indikerar ofullständighet, 3459 bekräftade personer med covid-19 som vårdats på IVA.

Precis som i antal fall ser vi brant uppgång i senaste månaden, och fortsatt ökning i antal fall.

De sista två staplarna ska man inte dra starka slutsatser från, ser man på antal avlidna ser vi också här en brant uppgång, med viss eftersläpning, ljus färg från sista två veckorna visar ofullständighet.

7200 är rapporterade avlidna i landet.

Vi vet det kommer fylla på sig från de sista två veckorna, så det kommer öka i de staplarna.

Vi ska se hur det är fördelat i några olika regioner för att visa att det är olika inom Sverige.

Detta är stapeldiagram per vecka för Skåne.

Den svarta linjen representerar medelvärdet för senaste tre veckorna, det fortsätter uppåt.

Vi har från Skåne tydligt ökat antal fall senaste veckorna, även senaste två månaderna.

Totalt 36 469 anmälda fall, totalt per 100 000 invånare senaste 14 dagarna är det 569, alltså högre än Sverige.

Jämföra det med 6 559 anmälda fall i region Sörmland, där det är 385 per 100 000 invånare, att jämföra på 696 i riket.

Så det är stora skillnader mellan antal fall i regionerna.

Med anledning av att situationen är fortsatt allvarlig, vi ser på nationell nivå ett stort antal fall, vissa regioner har en väldigt kraftig fortsatt uppgång, vi ser att alla regioner har fortsatt stort antal fall, oberoende av var de är på kurvan, nedgång, uppgång, platåfas, så är det viktigt att beakta den omfattande situation vi har i landet.

Vår GD har därför tagit beslut om skärpning av de nationella allmänna råd. Över till vår chefsjurist Bitte Bråstad för att gå igenom vad de kommer vara från 13:e december.

-14:e december! 13:e upphör de lokala allmänna råden som gällt i landet. Vi har sett över de allmänna råden nu och gjort skärpningar/förtydligande inför helgerna och framöver. De träder i kraft 14 december.

En skärpning från tidigare är det personliga ansvaret. Alla har en skyldighet att tänka igenom hur man undviker att smitta och bli smittad - man måste ta särskild hänsyn till riskgrupper.

Vi fyller på med allmänna råd: Stanna hemma vid symtom, tvätta händerna och så vidare. Men även när man träffar andra: Man ska begränsa nya nära kontakter och umgås i en liten krets - hushåll, nära vänner, eller anhöriga till exempel. Om du under en högtid ska träffa någon annan så måste ni tänka på att det ska vara smittskyddssäkert. Gärna utomhus och så få som möjligt.

Man måste dessutom hålla avstånd och undvika trängsel.

Det är viktigt att tänka på att inte vara till exempel i trånga utrymmen med mycket folk.

Vi kommer lägga in att man ska försöka jobba hemifrån och komma överens med sin arbetsgivare om detta, om det går, eller ha en flexibel arbetstid så man kan välja att undvika rusningstrafik, till exempel.

Vi kommer även ha med resor: Att man ska resa säkert. Vi kommer inte avråda helt från resor, men det är viktigt att göra det smittsäkert. Att man planerar för att inte träffa nya kontakter. Och att man ska kunna isolera sig väl hemma, så man inte belastar hälso- och sjukvården.

Res på ett smittskyddssäkert sätt och undvik nya kontakter på resmålet, alltså.

Om du ska handla: Gör det ensam, om det går. Undvik trängsel och var effektiv.

Det är ett nytt allmänt råd.

För idrott, kultur och fritid är det viktigt att tänka på att helst utföra aktiviteter utomhus.

Undvik att använda samma till exempel munskydd. Undvik omklädningsrum och ta dig till aktiviteten själv.

Detta gäller inte yrkesidrott eller grundskolebarn och yngre. För barnen har vi ett allmänt råd för föreningar istället, där verksamheten får ansvara för att ha det smittskyddssäkert - att minimera antalet deltagare och gärna vara utomhus.

Vi kommer också lägga in skärpningar vad gäller arbetsplatsers ansvar, att de ska tänka på att det inte ska vara trängsel på arbetsplatsen - även i fikarummet. Att så många som möjligt ska kunna jobba hemifrån om det går.

Dessutom kommer vi ha kvar möjligheten att smittskyddsläkaren kan föreslå lokala skärpta allmänna råd.

Vi tar in att man ska avstå från lägre matcher och cuper - detta gäller inte yrkesidrott. Barn kan ha matcher, men undvik det i möjligaste mån. Det kan sprida smitta.

Det var det.

-Tack så mycket, Bitte. Jag vill påminna om värdet av att alla tar personligt ansvar. Vi kommer få höra om läget i hälso- och sjukvården från Socialstyrelsen snart, men det är viktigt att plana ut kurvan. Att minimera antalet nya fall för att värna och hälsa och liv.

Tillsammans kan vi bromsa smittan, men det är enbart genom enskilt ansvar och tillsammans som vi kan göra det.

Stanna hemma, även om du bara känner dig lite sjuk. Smittsamheten är hög i början av en sjukdom. Det är viktigt att vara uppmärksam på tidiga symtom. Tvätta händerna ofta med tvål och vatten. Genom det kan man undvika att föra virus mellan miljöer och individer.

Jobba hemifrån om möjlighet finns.

Genom att minimera kontakter och belastningen på kollektivtrafiken så skapar vi bättre villkor för dem som måste vara på arbetsplatsen.

Håll avstånd till andra - både utomhus och inomhus.

Genom att begränsa nära kontakter undviker man på bästa sätt att smitta överförs.

Avstå sociala sammanhang med större antal deltagare.

Testa dig vid symtom.

Testa dig enligt din regions riktlinjer, men vi värnar igen om ansvarsfull testning. Det är personer som uppfyller indikationerna som är aktuella för testning. När man har symtom, eller blir uppmanad av att testa sig av sin läkare. Annars ska man inte testa sig.

Vi går vidare till socialstyrelsen för en lägesrapport. Varsågod, Johanna Sandwall.

-Tack! Lägesrapport från Socialstyrelsen 8 december: Igår rapporterade 21 regioner till oss. Ingen har rapporterat katastrofläge. Sex regioner är i förstärkningsläge, tio i stabsläge och fem i normalläge. 20 regioner rapporterar om förväntade försämringar av läget, långsiktigt och kortsiktigt. Vi har ingen region som rapporterar kritisk påverkan kopplat till covid-19, inom de områden myndigheten följer.

Ungefär hälften av regionerna rapporterar om betydande och i något fall allvarlig påverkan på ett eller flera av områden vi följer.

Nationellt finns det 674 disponibla IVA-platser med respirator. 548 av dessa är belagda, varav 250 patienter med covid-19. 46 procent av IVA-kapaciteten i landet är upptagen av covid-19-patienter.

Den nationella tillgängliga intensivvårdskapaciteten är 19 procent, spritt över landet. En del regioner är högt belastade, andra inte alls.

På sjukhus, utanför intensivvården, vårdas 1906 patienter med covid-19.

Idag lanserar Socialstyrelsen en ny utbildning om basala hygienrutiner som vänder sig till personal inom särskilt boende, hemtjänst, LSS-boenden om boende med särskild service. Socialstyrelsen tillhandahåller sedan tidigare liknande utbildningar, men denna har tagits fram då det finns behov av anpassade utbildningar här.

Utbildningarna har tagits fram med SKR och representanter från verksamheter, det finns gratis på Socialstyrelsens utbildningsportal, till sist två saker - sök vård om du är sjuk, låt profession bedöma om ditt behov av vård, för det andra, lämna blod, det behövs, man har rutiner på plats för att det ska ske säkert.

Slut från Socialstyrelsen.

-Ja, då kommer jag säga några ord från MSB:s sida.

Hur attityder och beteenden förändrats när smittspridningen tagit fart och hårdare restriktioner och rekommendationer införts?

Som ni vet följer MSB frågan bland annat genom de enkätundersökning som Kantar Sifo genomför löpande, som man gjort sedan mars.

Den senaste rapporten kom för ett par dagar sen och finns på MSB.se, som jag ska lyfta några saker ur.

Kan jag få hjälp att visa första bilden?

Finns det någon som kan visa upp bilden?

Där, ja.

I denna rapport kan vi se skillnader i förhållande till rapporten jag berättade om för en månad sen, förtroendet har sjunkit, även om mer än hälften anger mycket eller stort förtroende, oron för olika områden har ökat, för ekonomi, välfärden och vårdens kapacitet.

Samtidigt ser vi en något mer positiv framtidstro jämfört med för en månad sen: Mer än två tredjedelar anger att de ser ljust eller ganska ljust på framtiden, kanske har det med vaccination att göra, färre är rädda för biverkningar där.

Nästa bild.

Utgående från människors egna skattningar, så verkar följsamheten mot rekommendationer ökat, här ser ni hur svaren fördelat på vad man anser stämmer bäst in på en själv hur man följer rekommendationer, från slutet av september, oktober och november ser vi att det successivt blir fler som följer rekommendationer än vad de gjort 1-2 veckor tidigare, i slutet av november anger en fjärdedel att de följer rekommendationer mer, och några procent som anger de följer rekommendationer i mindre utsträckning.

På mer övergripande anger nästan 9 av 10 att de följer rekommendationerna bra eller ganska bra.

Nästa bild.

Av undersökningen följer att de allra flesta vet vad som gäller, 9 av 10 anser sig vara informerade om vad som gäller, förhoppningsvis innebär detta att budskapet har nått fram, att de flesta vet vad som gäller och att man anpassar sitt beteende därefter. Fortsatt med det, tack.

-Tack för det, frågor nu.

Först SVT Rapport.

-Ja, då skulle jag vilja fråga om det Johan Carlsson sa, i pressträffen tidigare, att kulmen kan väntas till jul.

Även om ni inte avråder från resor helt och hållet utan tillåter smittsäkra resor, så många är på väg ut till fjällen, då undrar jag: Hur har ni förberett er på det, om många förflyttar sig från storstäderna och vi ser samtidigt en kulmen av smittspridning?

-Jag kan börja från Folkhälsomyndighetens sida, vi ser ju att det resande som vi ser kan ske, att det ska ske smittsäkert. Vi tycker också man ska umgås i en mindre krets, så när man kommer till resmålet ska man umgås i sin nära krets, så inget excessivt umgänge på den nya destination.

-Sjukhus och vårdgivare, har man då speciellt förberett sig där man väntar turism under julen?

-Socialstyrelsen får återkomma, men vi har haft dialog med alla regioner, jag vet inte om Bitte Bråstad kan fylla på.

-Flera möten med orter som har turister, så det ska smittsäkert, men de vill öppna upp för resande, men det är viktigt att man tänker igenom, inte smittar andra, håller sig i sitt hus och kan resa hem om man är sjuk, så man inte belastar vården.

-Johanna Sandwall, hur förbeder sig vården?

-Som Folkhälsomyndigheten säger, så har man diskuterat smittspridning, där förbeder man sig, och det är viktigt att man kan ta sig hem till sin hemmaregion, men de turisttäta, mindre regionerna är vana att planera för ökat resande, på vintern eller sommaren, så här har man en väletablerad planering för andra händelser som kan ske när resandet ökar. Tack.

-Kan tillägga att det finns möjlighet till lokala allmänna råd om någon regioner inte tycker det fungerar, så kan man föreslå att vi går in med lokala allmänna råd med skärpning.

-Tack, vidare till TT .

-Hej, jag undrar: Till Folkhälsomyndigheten, Johan Carlsson sa att kulmen kan väntas till jul, men du säger platåfas, hur går dessa utsagor ihop? När blir smittspridningen som mest omfattad?

-Vårt scenario som bygger på en prognos, så ser vi kulmen i mitten - i slutet på december, men det är en prognos, och än så länge har de faktiska siffrorna hamnat lite lägre än scenariot vi har haft, men det kan fortsätta med ökningen, vi vet inte exakt hur det kommer falla ut, men kulmen kan inträffa under julen, bara framtiden får visa det, och se om det blir fortsatt ökning, vi ser från olika regioner, att det är olika, vi har en otroligt allvarlig situation, i vissa regioner betydligt mer allvarligt.

-Blir det den sista kulmen innan vaccination kan komma in och bryta mer smittspridning, eller kan vi få mer topp i vår?

-Det är möjligt, för tidigt uttala sig om, vi har stor tillförsikt till vaccinationerna, men det är mycket så att vi får en successiv ökning av immunitet i befolkningen, så fort att vaccinationer påbörjas, så kan man

frånga hur vi behöver skydda hela befolkningen, så vi ser när det får effekt på befolkningsnivå, men vi måste fortsatt förhålla oss till smittspridning, det kan bli fler toppar.

-Tack.

-Tack. Tv4?

-Hör ni mig?

Två frågor, det första: När ni tog fram de nya nationella allmänna råden, vad blir största utmaningen för att följa dem? För det andra, hur kan de lokala allmänna restriktionerna skäpas, konkret?

-Ja, man får tänka till. Personligt ansvar har funnits hela tiden, men nu gäller för alla att tänkja efter själva och på riskgrupp, att man tänker på säkert resande själv, att inte jobba på arbetsplatsen om man inte måste, och inte handla hela familjen, utan effektivt, så vi lägger stort ansvar på individen att dra sitt strå till stacken och förhindra smittspridningen.

Allmänna råd lokalt hade du fråga om, där öppnar vi upp för en strängare reseavrådan idag, till exempel.

-kan de bli strängare, och i så fall på vilket sätt?

-Det kan gälla resor, men vi får tillsammans komma fram till vad som behövs regionalt, med regionala smittskyddet.

-Ekot, smittspridningen fortsätter öka. I Danmark stänger man stora delar av samhället från och med imorgon, för att undvika att det blir värre till julen. Varför gör inte ni samma sak?

-Du faller bort lite, kan du upprepa frågan?

-I Danmark stänger man stora delar av samhället från och med imorgon, för att undvika att det blir värre till julhelgerna. Varför kommer inte ni med hårdare rekommendationer redan nu?

-Det är en skärpning vi gör, och vi har redan kraftfulla allmänna råd när det gäller umgänge utanför nära krets. Det skiljer sig mellan olika regioner, men vi har redan tidigare gått ut med tydliga allmänna råd och föreskrifter vad gäller hanteringen lokalt. Idag lägger vi en skärpning nationellt.

Så där vi tidigare haft en normering på åtta personer man träffar, och det kommer fortsätta från och med 14 december.

-Vi har inte möjligheten i Sverige att stänga ner, lagstiftningsmässigt.

-Avråda från resande, tänker jag på. De nya skärpta rekommendationerna låter ganska likt det ni sagt länge - ta ansvar, undvika trängsel och så vidare. Vilka konkreta effekter tror ni skärpningen kommer få?

-Vi försöker förtydliga vad vi tidigare sagt. Det gäller att stanna hemma om man är sjuk, undvika trängsel, hålla avstånd och så vidare.

Vår lagstiftning bygger på att det ska vara proportionerliga åtgärder, så de har effekt. Då kan vi inte komma med något ingen kommer följa. Vi vet att personer kommer åka till sin stuga, men då vill vi att man gör det säkert. Åtgärderna ska gå i linje med hur man lever och verkar, men ändå vara en skärpning i att tänka på de allmänna råden. Det är en skärpning och förtydligande.

-Dagens Nyheter.

-En fråga till Folkhälsomyndigheten: Statsministern sa för någon timme sen att man ska undvika bussar och tåg vid julresorna. Ni säger "res på ett smittsäkert sätt" - vad innebär det konkret? Bil?

-Jag kunde inte läsa upp alla föreskrifter och allmänna råd, men vi säger att man helst ska använda andra färdmedel - men alla har inte möjlighet till det.

Ska man resa ska man göra det när man kan boka platsbiljett. Vi sätter ansvar på anordnare så som SJ och andra, att de ska ha tillräckligt med avgångar, så det inte blir fullt. Att de ska tänka på hur man gör resandet smittskyddssäkert.

-Har ni haft kontakt med SJ inför julresorna, för att försäkra er om att det blir bra?

-Vi har ständig kontakt med kollektivtrafiken och deras huvudmän. Men jag kan inte säga om just SJ varit kontakten den här gången. Vi har ett remissförfarande också.

-Tack.

-Vetenskapsradion. En fråga till Folkhälsomyndigheten: I er veckorapport framgår det att smittspridningen är lika stor bland yngre tonåringar än äldre, till exempel. Är det läge att stänga grundskolor?

-Nej. När man tittar på statistiken finns betydligt fler grundskolor än gymnasieskolor. Så gymnasieskolor sticker ut, att vara den skolmiljö med flest utbrott.

Sen handlar det om att ta till sig distansundervisning som skiljer sig åt.

På högstadium anpassar man aktivt undervisningen, vid smittspridning.

Så, att fortsätta ha kontroll på sin situation och vidta åtgärder när det behövs.

-I Göteborg stänger man skolorna extra tidigt före jul och vinna några dagar. Man flyttar dagar från höst-till vårtermin. Är det bra?

-Det får man bedöma utifrån förutsättningarna som finns inom respektive skola och huvudmans ansvarsområde. Har man möjlighet till det så finns nu förutsättningar för det.

-Det finns en möjlighet för det lokalt. De reglerna och rekommendationerna finns redan.

-Det ökade personliga ansvaret med de skärpta råden - det är inte så lätt att ta det ansvaret om man går på högstadiet eller undervisar där. Hur ser ni på det?

-Alla måste försöka ta ansvar och tänka igenom hur man umgås med vänner men även skolkamrater. Man ska hålla avstånd och minska trängsel, så klart, som på alla andra nivåer och miljöer.

-Sydsvenskan. Jag har en fråga till Folkhälsomyndigheten: Skåne sticker ut mycket när det kommer till smitta jämfört med övriga riket - hur kommer det sig? Är det oroande?

-Det är absolut oroande med det ökade antal fall där. Sen måste man jämföra med belastningen i hälso- och sjukvården och jämföra med övriga regioner - och där är inte Skåne unikt.

Men, vi har en allvarlig situation. Vad som gör att det sticker iväg i Skåne förstår vi inte fullt ut förrän vi analyserat detta från grunden. Men det är vid nära kontakt mellan människor som smitta sprids. Sen kan faktorer som befolkningsstruktur, förutsättningar att hålla avstånd, tidigare exponering för sjukdomen, temperatur, och så vidare - men även befolkningsstruktur och förmågan att hålla avstånd. Exakt vad som gör att det sticker iväg i Skåne vet vi inte idag, men det är fler regioner som har ökat antal fall. Det är viktigt för alla regioner. Börjar vi umgås tätare finns risk att det ökar i hela landet.

-Tack. Expressen.

-Jag har två frågor till Folkhälsomyndigheten.

Som ju har brett ansvar för folkhälsan, många undersökningar att ofrivillig ensamhet kan öka risken för dödsfall, har ni gjort beräkningar på om restriktioner ökar dödligheten för de som inte smittas av covid-19.

-Inga beräkningar, men följer det noga, och har grupper som särskilt ser på konsekvenser för andra folkhälsoaspekter än smittskydd, det är absolut viktigt beakta dessa aspekter, därför ser vi att det inte går att sätta måttstock för alla i samhället.

-En annan fråga, vi vet att det finns de som smittades i våras, men som nu i höstas blivit smittade igen, hur statistiken när det gäller de som drabbats två gånger, vilka studier görs där?

-Vi har ingen fullständig statistik, för det är svårt att följa den statistiken, vi har undersökningar här och nationellt, och internationellt följer vi frågan.

Vi har bedömt att man får en annan infektion, frågan är när, och vad som styr det, det kan vara individfaktor, hur kraftfull första infektionen var, hur immunförsvaret reagerar, vi bedömer det ovanligt med svår infektion inom sex månader efter den tidigare infektionen, men det varierar, och hur bilden får vi ta till oss efter att kunskapsläget ökar, vi får se om det är kvarvarande smitta från tidigare sjukdom, det är en undersökning.

Vi undersöker också viss personal i vården för att utföra pcrdiagnostik vid lätta symtom om det är covid-19 som dyker upp, det är de två huvudsakliga spår vi arbetar med.

-Det går inte att säga hur många som drabbats i Sverige två gånger?

-Nej, för det är inte säkert att du uppmärksammar en infektion tätt på en första infektion.

-Tack.

-Tack, Svenska Dagbladet.

Är Svenska Dagbladet med?

-Nu, hörs jag?

Ja, vad bra.

Jo, jag undrar, ni har varit inne på det, men de skärpa nationella allmänna råd som ska ersätta de lokala allmänna råden, hur kommer det förändra läget, tror ni?

-Förhoppningsvis innebär det att kurvan planas ut, och minskad smittspridning, det är syftet med de allmänna råden, men det gäller att alla följer det och tar det egna ansvaret.

-Vi ser att vissa regioner går ner, andra upp, så det är otroligt viktigt att hålla i och hålla ut och skärpa visa delar.

-Just det, sen om smittspridning i grundskolan, som det frågas om. Vad är er bild av det nu? Hur ser det ut i grundskolan?

-En gång till.

-Smittspridningen i grundskolan, vad är er bild nu?

-Vi har stort antal anmälda fall i grundskolan senaste två veckorna, och vi har stort antal skolor i landet, så procentuellt har få skolor haft utbrott, vi ser ökning av antal fall i de äldre grupperna i grundskolan, men ser vi på antal drabbade skolor är det relativt få antal skolor, de kan vidta åtgärder om de behöver det.

-Tack, vi behöver skynda vidare. Aftonbladet.

-Frågor strömmar in angående julfirandet, många undrar om det är åtta personer som gäller, gäller det bara vuxna eller barn?

Många frågar om hur många hushåll man kan räkna in här, det är till Folkhälsomyndigheten..

-Allmänna råd har vi inte antal på, men riktmärket är på åtta personer, man ska umgås i sin lilla krets, har man familj är det de man bor ihop med. Ensamhushåll kan umgås med några få anhöriga, man ska umgås i sin lilla krets, och på julen, om man träffar någon annan, smittsäkert och håll avstånd.

-åtta personer, gäller det vuxna och barn, eller bara vuxna?

-Beror på vilken krets du är i! I min är det åtta barn och två vuxna, då blir det lite fler, i andra är det lite olika.

-Så man... Jag förstår inte riktigt, många undrar, kan man vara 8 vuxna och sen några barn, också?

-Om det är din normala krets, bor du ihop med åtta vuxna? Som man jobbar med eller bor med, som man träffar dagligen, hushåll, nära vänner eller få anhöriga.

-Sen har jag en fråga, många har bokat sina biljetter, planerat sitt firande, det är bara två veckor kvar till jul, en fråga till Folkhälsomyndigheten, är beskedet från regeringen och Johan Carlsson, vd för Folkhälsomyndigheten, lite sena med beslutet när andra advent redan passerat, kommer det bita, så att säga?-

-Vi har indikerat att situationen är allvarlig i landet, det har nog inte gått någon förbi att vi har lokala allmänna råd och nationella allmänna råd, i grunden, det är osäkert, och det är det epidemiologiska läget som måste styra, vi har det fortsatt allvarligt, då kommer rådan fortsätta vara denna tuffa linje.

-Tack, till Reuters.

-Hej!

Jo, en fråga till Folkhälsomyndigheten.

Utländska resenärer som vill komma och åka skidor i Sverige, hur ska de tänka? Någt speciellt för dem, andra rekommendationer för dem, eller något de bör avstå från helt?

-Vi har flera bubblor som man interagerar med, det är precis samma sak för utländska som inhemska, att begränsa sitt umgänge och tillse det är smittsäkert.

-Tack.

-Tack. GP.

-Ja, till Bitte Bråstad först, du nämnde att man inte ska införa åtgärder som ingen kommer följa, behövs det ur smittskyddsynpunkt behövs skarpare bedömningar?

-Vi ser om det är proportionellt och använder de verktyg vi har, vi tror vi hittat en bra balans, sen får vi se om vi behöver lätta eller skärpta till, vi har båda möjligheter, men där vi är nu, så har vi med våra experter på myndigheten och utanför, så är det denna nivå som passar bäst.

-Finns behov att göra råden juridiskt bindande?

-Några är bindande, det är en föreskrift istället för allmänna råd, i vissa fall, för föreskrifter är det en skärpning, men råden bygger på lagstiftningen, så vi uttolkar vad som gäller.

-Har ni sett på scenarioer, olika, med allmänna råd, om man valt en annan väg?

-Man lägger alltid in alternativa lösningar och diskuterar dem. Man ska alltid välja den regel som är minst ingripande, men som ändå ger effekt. Man ska aldrig lagstiftningsmässigt gå hårdare fram än vad som behövs.

-Uppsala Nya Tidning, fråga till Folkhälsomyndigheten: Jag har tittat på när regionerna fått sina särskilda allmänna råd. Det går inte att se - varken bland andelen positiva tester, eller incidenter - att råden haft någon effekt. Det har gått upp kraftigt i vissa regioner efter att råden införts. Har ni någon analys över huruvida råden har någon effekt?

-Det är en rad olika faktorer som påverkar i vilken riktning smittspridningen går. Minskning av antal kontakter leder till minskad smittspridning. Därför är det viktigt med tydliga råd. Men det finns andra faktorer som också påverkar befolkningen på olika sätt: Följsamhet, immunitet, temperatur, väder och så vidare. Vi kan inte ge en entydig analys just nu, men vi har noterat att det inte finns en givet samband mellan när man inför ett råd och när kurvan viker nedåt. Vi har dock en vikande kurva i flera regioner, men vi vet inte exakt varför. Vi vet säkert att minskade kontakter är den bästa åtgärden.

-Kommer ni göra en mer noggrann analys av det här framöver?

-Absolut.

-Vi får in data från till exempel svensk handel, om att den gått ner. Även från kollektivtrafik och sjukvård. Så man kan följa det här noggrant. Det gör vi.

-Fast data från smittspårningen i Uppsala visar att varken kollektivtrafiken och handeln är miljöer där smittan spridits särskilt mycket. Om folk rör sig mindre där - det spelar väl ingen större roll?

-De största riskmiljöerna är i trånga utrymmen... Det finns inte många fall från kollektivtrafiken, men det kan skapa förutsättningar för där det blir trängre och man inte kan skydda sig på samma sätt. Vi bedömer det som en riskmiljö, men det är inte samma nivå av risk som när det gäller längre kontakter, hushåll eller andra trånga utrymme.

-Radio Sweden?

-Hörs jag? Jag skulle vilja fråga på engelska: Vilken laglig kraft har de nya råden? Är det så att folk "måste" följa dem?

Vad händer om någon bryter mot dem, rent lagligt?

-Det finns olika saker man kan göra, enligt lagen. Men det finns inte mycket vi kan göra, mot befolkningen. Men individuellt, om det är individer som konsekvent bryter mot råden, och även de striktare sådana - exempelvis sprider smittan med flit - så finns det åtgärder vi kan vidta. Men övrigt finns inte mycket vi kan göra.

-Intressant. Många säger att Sverige litar på att befolkningen följer rekommendationerna, men nu säger du att man kan åtala individer om de bryter mot rekommendationerna?

-Detta är sällsynt, men det går och har hänt.

Det handlar om när en individ, med flit, inte följer råden. Till exempel att man inte berättar om att man har symptom/smittan - att man avsiktligt sprider smittan vidare. Där kan man vidta lagliga åtgärder.

-Tiden har nästan runnit ut. Vi behöver gå vidare.

-Östgöta-korrespondenten. En fråga till Folkhälsomyndigheten: Testning har varit en stor fråga i Östergötland, där vi är uppe i 10 000 fall, men ett stort mörkertal, antagligen. Östergötland har legat bland de lägsta i landet när det gäller antal tester. Vilka förväntningar har ni på regionen när det gäller testning, och har ni några synpunkter på att vi ligger så lågt?

-Det är upp till regionen att besluta om hur man tillhandahåller tester i regionen. Det finns en överenskommelse mellan stat och region genom SKR. Från regionens sida åtar man sig storskalig testning. Sen är det upp till regionen hur man hanterar och erbjuder den. Vi på Folkhälsomyndigheten har som målsättning att man ska ha en tillgänglig testning i enlighet med rekommendationerna. Men det är upp till regionen att besluta vilka indikatorer för provtagning man väljer. Vi har nationella rekommendationer för indikationer, och erbjuder stöd att bistå regioner som behöver det.

-Enligt uppgift har Östergötland fått nej från er på Folkhälsomyndigheten. Det här har gjort att befolkningen har svårt att följa restriktioner om till exempel hushållskarantän, om man inte får testa sig och inte vet om covid-19 finns i familjen.

-Har man misstanke om sjukdom ska man alltid stanna hemma, oavsett tillgång till testning. Det viktiga är ett förändrat beteende: Stanna hemma om man är sjuk. Finns inte testningen tillgänglig ska man vara hemma i ytterligare två dagar efter att man blivit frisk. Storskalig testning är ett viktigt verktyg, men det är upp till regionen att styra den.

Vi är i dialog med alla regioner och det finns möjlighet för även er att ta del av den nationella kapaciteten. Men man kanske hellre vill hantera det inom regionen.

-Gotlands tidningar.

-Finns Gotlands tidningar med?

-Så där, hörs jag? Ja, en fråga till Folkhälsomyndigheten.

Ni har varit inne på det. De nationella råden, vad innebär det för resa till Gotland? Det krävs ju båt- eller flyg hit, kan man resa smittsäkert till Gotland?

-Det är viktigt att de som ordnar resor till och från Gotland tillse skapa förutsättningar för säkert resande, och att man som reser håller sig till sin krets, och inte skapar förutsättningar för tätt umgänge med andra.

-Tack, vidare till YLE .

-Jag hänger på den tidigare frågan om återinfektion. Vad vet man i dagens läge om vad det innebär för

skyddet för vaccination?

Går det att jämföra...

-Du försvinner, vi hör inte dig.

-Håll upp mikrofonen.

-Upprepa, tack.-

-Om återinfektionen, vad kan man säga att det innebär för skyddet man får för vaccination, går det att jämföra från skydd man får av sjukdomar med skydd från vaccination, vad vet man om det?

-Inte tillräckligt för att göra undantag, förhoppningsvis får vi goda värden på nivåer av antikroppar, och skydd som gör att man inte får sjukdomen igen, men vi har inte tillräcklig kunskap, och vår rekommendationer att man inte tar hänsyn till detta, på sikt hoppas jag på mer kunskap om korrelaten.

-När man redan nu ser återinfekterade, så många, kan det vara samma sak med vaccinationen?

-Det är en annan sak med vaccinationen, där man har en triggare av immunförsvaret, där får vi se hur länge det är aktiverat, för tidigt att dra slutsatser, men prövnignarna som är gjorda visar på goda effekter.

-Tack, en fråga från The Local.

-Om nationella råden för julen, hur ska man tänka när det gäller internationella resor, för de som bor i Sverige men har familj utomlands?

-Där får man förhålla sig till det regelverk som finns i det land som man ska resa till, vi kan bara göra regelverk för Sverige, och det gäller även för de som kommer till Sverige, man ska i minsta möjliga mån resa, om man gör det ska man göra det smittsäkert, man ska hålla sig i sin krets och inte blanda sig med andra bubblor, nya kontakter, där ser vi risk för ökad smittspridning,

-Men går det att resa på rimligt och säkert sätt när man åker till flygplats och reser internationellt?

-Som med annan kollektivtrafik är det stort ansvar som vilar på huvudmännen, att man inte har fulla bussar och kan ha avstånd mellan sällskap.

Kan man inte... Resa, genomföra resan.

-Tack för alla frågor, vi avslutar dagens pressträff, tack.